

Dorian Gray portree

Oscar Wilde

Exported from Wikisource on 19. detsember 2024

VIIES PEATÜKK

„Ema, ema, ma olen nii õnnelik!” sosistas tüdruk ja peitis oma näo närtsinud ja väsinud välimusega naise rüppe, kes istus – selg heleda, tüütava tule poole – ainukesel tugitoolil, mis leidis tema viletsas eluruumis. „Ma olen nii õnnelik,” kordas tüdruk, „ja ka sina pead olema!”

Mrs. Vane võpatas ja pani oma peened bismutvalged käed tütre pea peale. „Õnnelik!” kajas tema suust vastu. „Mina olen ainult siis õnnelik, kui näen sind näitelaval mängimas. Sina ei pea millelegi muule mõtlema kui oma mängule. Mr. Isaacs on olnud meie vastu väga hea ja meie võlgneme talle raha.”

Tüdruk tõstis silmad ja tegi mossitava näoilme.

„Raha, ema?” hüüdis ta. „Mis tähendab raha? Armastus on rohkem väärt kui raha.”

„Mr. Isaacs andis meile ette viiskümmend naela võlgade maksmiseks ja James’i viisakaks varustamiseks. Seda ei peaks sa unustama, Sibyl. Viiskümmend naela on väga suur summa. Mr. Isaacs on olnud meie vastu väga tähelepanelik.”

„Tema pole dzhentlmen, ema, ja mina vihkan seda tooni, milles ta minuga räägib,” ütles tüdruk, kargas jalule ja läks akna alla.

„Ma ei tea, kuidas me ilma temata läbi saaksime,” vastas vanem naisterahvas hädaldavalt.

Sibyl Vane viskas oma pea selga ja naeris. „Meie ei vaja teda enam. Prints Võluja juhib nüüd elu meie eest.” Ta peatus. Roos tärkas tema veres ja kattis tema palged. Kiire hingus avas tema huulte õilmelehed. Nad värisesid. Mingisugune kire lõunatuul lehvis tast üle ja liigutas tema riiete õrnu volte. „Ma armastan teda,” ütles ta lihtsalt.

„Rumal laps! Rumal laps!” kõlas papagoiline vastus. Kõverate, valekalliskividega ehitud sõrmede liigutamine andis sõnadele mingisuguse veidra mulje.

Tüdruk naeris jällegi. Selles helises puurilinnu rõõm. Silmad tabasid kooskõla ja vastasid särava helgiga; siis sulgusid nad hetkeks, nagu tahaksid peita oma saladust. Kui nad uuesti avanesid, oli neist üle libisenud unistuse loor.

Õhukeste huultega tarkus rääkis talle kulunud toolilt, manitsedes ettevaatusele, lugedes sellest arguse raamatust, mille autor peidab end kaine mõistuse nime taha. Tüdruk ei kuulanud. Ta oli oma kirgede vanglas vaba. Ja prints, prints Võluja oli temaga. Tarvitses pöörduda mälestuse poole ja ta oligi kohal. Neiu saatis oma hinge teda otsima ja see tõi ta tagasi. Tema suudlus põles uuesti neiu huulil. Tema silmalaud tundusid palavaina printsi hingusest.

Siis muutis tarkus oma meetodi ja hakkas rääkima järelekuulamisest ning selguse muretsemisest. See noormees võiks ehk olla rikas. On see nõnda, siis võiks mõelda abielu peale. Neiu kuulmeil murdusid elukogemuse lained. Kavaluse nooled söötsid tast mööda. Ta nägi õhukesi huuli liikuvat ja naeratas.

Äkki tundis ta tarvidust rääkida. See vaikus rõhus teda.

„Ema, ema,“ hüüdis ta, „miks armastab ta mind nii väga? Miks mina teda armastan, seda ma tean. Armastan teda sellepärast, et ta on, nagu peaks olema armastus ise. Aga mis näeb tema minus? Mina pole teda väärt. Ja ometi – miks, seda ei oska ma öelda, – ehk küll tunnen end temast kaugel alamal, ometi ei tunne end alandlikuna. Olen uhke, hirmus uhke. Ema, armastasid sa mu isa, nagu armastan mina prints Võlujat?”

Vana naine kahvatas nägu katva paksu puudri all ja tema kuivad huuled tõmblesid kramplikus valus. Sibyl tormas tema juurde, heitis oma käed talle kaela ja suudles teda.

„Anna andeks, ema. Tean, et isast rääkimine sulle haiget teeb. Kuid see on ju ainult sellepärast, et sa teda nii väga armastasid. Ära tee nii kurba nägu. Mina olen täna niisama õnnelik nagu sina kahekümne aasta eest. Ah! Las olla mind igavesti nii õnnelik!”

„Mu laps, sa oled liiga noor armumiseks. Pealegi, mis tead sa sellest noormehest? Sa ei tea isegi tema nime. Kogu see asi on väga tülikas ja nüüd, mil James Austraaliasse sõidab ja minul nii palju on mõelda, peaksid sa ometi järelemõtlikum olema. Siiski, nagu ma esiti ütlesin, kui ta on rikas...”

„Ah, ema, ema, lase mind olla õnnelik!”

Mrs. Vane heitis pilgu tütrele ja tehtud teatraalsete liigutustega, mis muutuvad sagedasti näitlejate teiseks loomuseks, haaras ta tema oma kätte. Samal silmapilgul avanes uks ja noor sagrais pruunide juustega poiss astus sisse. Kehalt oli ta tüse ja tema käed ning jalad olid suured ning liikumisel kuidagi kobavad. Tema polnud nii peenelt kasvatatud kui tema õde. Vaevalt võis aimata nende lähedast sugulustki. Mrs. Vane pööras silmad pojale ja suurendas oma naeratust. Vaimus tõstis ta oma poja publikumi ausse. Ta tundis kindlasti, et etendus on huvitav.

„Sa võiksid mõned ema suudlused ka minule jätta, arvan ma,” ütles poiss heasüdamlikult urisedes.

„Ah! Sa ei armasta ju, et sind suudeldakse, Jim,” hüüdis neiu. „Sina oled va hirmus karu.” Ja ta jooksis üle toa ning haaras venna ümbert kinni.

James Vane vaatas oma õele õrnalt otsa. „Tahaksin, et sa minuga jalutama tuleksid, Sibyl. Ma ei usu, et ma seda

koledat Londonit veel kunagi näha saan. Kindlasti pole mul selleks enam tahtmist.”

„Mu poeg, ära räägi nii hirmsaid asju,” lausus mrs. Vane, võttis näruse teatrikostüümi ja hakkas seda parandama. Ta oli nagu pisut pettunud, et poeg polnud nendega ühinenud. See oleks seisukorra näitelavalist maalilisust suurendanud.

„Miks siis mitte, ema? Mina arvan seda.”

„Sa piinad mind, poeg. Olen kindel, sa tuled jõuka mehena Austraaliast tagasi. Arvatavasti pole asumail mingit seltskonda, mitte midagi selletaolist, mida mina seltskonnaks nimetaksin; nii et kui oled kogunud varandust, siis pead tagasi tulema ja enda Londonis kindlale jalale seadma.”

„Seltskond!” urises poiss. „Sellest ei taha ma midagi teada. Mina tahaksin pisut raha muretseda, et sina ja Sibyl võiksite teatrist ära tulla. Ma vihkan seda!”

„Oo, Jim!” ütles Sibyl naerdes. „Kui tõre sa oled! Aga kas tõesti tahaksid sa siis minuga jalutama minna? See oleks kena! Ma kartsin, et sa lähed oma sõpradega jumalaga jätma – lähed Tom Hardy poole, kes andis sulle selle vastiku piibu, või Ned Langton’i juurde, kes heidab sinu üle nalja, kui seda piipu suitsetad. On väga kena, et sa oma viimase õhtupooliku minule ohverdad. Kuhu me läheme? Läheme parki!”

„Olen selleks liiga närune,” vastas poiss kulmu kortsutades.
„Sinna lähevad ainult peened.”

„Lollus, Jim,” sosistas tüdruk ja silitas tema kuuekäist.

Poiss viivitas silmapilgu. „Hästi,” ütles ta viimaks, „kuid ära riietu nii väga kaua.”

Neiu läks tantsides uksest välja. Teda võis kuulda lauldes mööda treppi üles jooksvat. Tema väike jalg kõpsis pea kohal.

Poiss kõndis toas kaks, kolm korda edasi-tagasi. Siis pöördus ta vaikiva kuju poole toolil. „Ema, on mu asjad korras?” küsis ta.

„Täiesti korras, James,” vastas ema, vahtides oma tööle. Juba kuid oli ta end halvasti tundnud, jäädes oma kareda, tõsise pojaga üksi. Tema sisemiselt pealiskaudne loomus sattus segadusse, kui nende pilgud üksteist kohtasid. Ajuti küsis ta endalt, kas ehk poeg teda milleski ei kahtlusta. Kuna poeg rohkem midagi ei lausunud, siis muutus vaikus talle väljakannatamatuks. Ta hakkas hädaldama. Naised kaitsevad end kallaletungimisega, nagu nad ka kallale tungivad äkilise ja imeliku alistumisega.

„Loodan, et meremeheelu sulle meeldib, James,” ütles ta.
„Sa ei tohi unustada, et see on su oma valik. Sa oleksid võinud advokaadi kontoris astuda. Advokaadid on väga

lugupeetud seisus ja provintsis istuvad nad sagedasti parimate perekondadega lõunalauas.”

„Mina vihkan kontoreid ja kirjutajaid,” vastas poeg. „Kuid sul on täiesti õigus. Oma elukutse valisin ise. Kõik, mis mul öelda, on – valva Sibyli järele. Ära lase talle midagi halba sündida. Ema, sa pead tema järele valvama.”

„James, sa räägid tõesti väga imelikult. Muidugi valvan ma Sibyli järele.”

„Olen kuulnud, keegi dzhentlmen ilmub iga õhtu teatrisse ja käib näitelava taga Sibyliga rääkimas. On see tõsi? Kuidas sellega on?”

„Sa räägid asjust, mida sa ei mõista, James. Meie oma elukutses oleme harjunud sagedasti väga rõõmustavat tähelepanu vastu võtma. Minule endalegi annetati omal ajal nii mõnigi lillekimp. See oli aeg, kus näitekunsti alles tõesti osati hinnata. Mis puutub Sibylisse, siis ei tea ma veel, kas tema tutvuses on midagi tõsisemat või mitte. Aga pole vähematki kahtlust, et kõnesolev noormees on täieline dzhentlmen. Minu vastu on ta alati viisakas. Pealegi näib ta olevat rikas ja lilled, mis ta saadab, on imeilusad.”

„Tema nime sa siis ei tea?” ütles poiss karmilt.

„Ei,” vastas ema pehmel näoilmel. „Ta pole oma õiget nime veel ilmutanud. Minu arust on see väga romantiline. Ta on vististi mõni aristokraatia liige.”

James Vane hammustas oma huult.

„Valva Sibyli järele, ema,” hüüdis ta, „valva tema järele!”

„Mu poeg, sa kurvastad mind väga. Sibyl on alati minu erilise valve all. Muidugi, kui see dzhentlmen on rikas, siis pole mingit põhjust, miks mitte temaga seadusepäraseid sidemeid sõlmida. Mina usun, ta kuulub aristokraatiasse. Pean ütlema, temal on kõik need välimised tunnused olemas. Sellest võib kujuneda kõige hiilgavam partii Sibylile. Nendest saab tore paar. Tema ilus välimus on tõesti silmatorkav, kõik panevad teda tähele.”

Poiss pomises midagi endamisi ja põristas oma karedate sõrmedega aknaruudul. Ta oli just ümber pöördunud, et midagi öelda, kui uks avanes ja Sibyl sisse jooksis.

„Kui tõsised te mõlemad olete!” hüüdis ta. „Mis on juhtunud?”

„Ei midagi,” vastas poiss. „Vahepeal peab ometi ka tõsine olema, arvan ma. Head päeva, ema. Kella viieks tulen lõunale. Kõik on pakitud, peale särkide, nii et pole vaja muretseda.”

„Head päeva, mu poeg,” vastas ema kummardades tõsise auväarsusega.

Ta oli äärmiselt erutatud poja tarvitatud toonist ja selle pilgus oli midagi, mis ajas talle hirmu peale.

„Suudle mind, ema,” ütles neiu. Ta lilletaolised huuled puudutasid närtsinud palgeid ja soojendasid nende külmust.

„Mu laps, mu laps!” hüüdis mrs. Vane, vaadates lakke, nagu otsiks ta silmadega kujutletud rõdu.

„Tule, Sibyl!” ütles vend kärsitult. Ta vihkas oma ema tehtud tundmusteküllust.

Nad läksid sädelevasse ja tuulisesse päikesepaistesse ja sammusid mööda tühja Euston Roadi. Möödaminejad vaatasid imestades seda tusast ja tüsedat poissi, kes kandis lihtsaid, halvasti-istuvaid riideid, kõndides nii meeldiva ja elegantse neiu kõrval. Ta oli nagu mõni harilik aednik, kes kõnnib roosiga.

Jim kortsutas aeg-ajalt kulmu, kui pani tähele endal mõne võõra uurivat pilku. Talle oli vastik see päranisilmil otsavahtimine, mida geeniused põlgavad vanas eas ja mida harilikud inimesed ei või kunagi kannatada. Kuid Sibyl oli täiesti ebateadlik mõjust, mida ta avaldas. Armastus värises tal huulte naerus. Ta mõtles prints Võlujast, ja et ta võiks temast veel rohkem mõelda, siis ei rääkinud ta temast, vaid lobises laevast, millega Jim pidi sõitma, kullast, mida ta kindlasti lootis leidvat, ja imelisest pärijannast, kelle ta pidi päästma kurikavalate punasärgiliste metsavendade käest. Sest tema ei tohtinud mitte jääda lihtsaks meremeheks, mõneks laadimismeistriks või millekski muuks selletaoliseks. Oh ei! Meremehe elu oli hirmus. Ainult

mõelda, et olla koledasse laeva topitud, kuhu kipuvad sisse tungima undavad, mügerikud lained, kuna must torm mastid murrab ja purjed käristab pikkadeks vinguvaiks ribadeks! Melbourne'is pidi ta laevalt lahkuma, kapteniga viisakalt jumalaga jätma ja otseteed kullaväljadele minema. Enne nädala lõppu pidi ta juba suurele puhtale kullatükile sattuma, suuremale kui varemalt kunagi leitud, ja pidi selle mereranda tooma vankriga, mida saatsid kuus ratsapolitseinikku. Metsavennad pidid kolm korda teel kallale tungima, aga iga kord löödi nad suure verevalamisega tagasi. Või ei! Ta ei pidanud kullaväljadele üldse minema. Need olid hirmsad paigad, kus inimesed jõid, üksteist baarides maha põmmutasid ja inetuid sõnu tarvitasid. Tema pidi olema kena lambakasvataja ja ühel õhtul, kui oli ratsutamas koduteel, nägi ta seda ilusat pärijannat, keda viis röövel musta hobuse seljas, ning ta ajas röövlile järele ja vabastas ilusa vang. Muidugi hakkas see teda armastama, samuti Jim ka teda, ja nad pidid abielluma, siis koju tulema ja elama ilmatu suures majas Londonis. Jah, tema jaoks olid tagavaraks toredad asjad. Tema ise aga pidi heaks poisiks jääma, mitte kurjaks saama ega hullumeelselt raha pillama. Õde oli ainult aasta vennast vanem, aga elust teadis ta palju rohkem kui tema. Ta tingimata kirjutagu temale iga postiga ja lugegu iga õhtu oma palve, enne kui heidab magama. Jumal on hea ja tema silm valvab Jimi üle. Tema, õde, tahab venna eest paluda ning mõne aasta pärast tuleb ta rikkana ja õnnelikuna koju tagasi.

Poiss kuulas teda tuseselt ja ei lausunud midagi vastuseks. Tal valutas süda kodust lahkudes.

Kuid mitte ainult see ei teinud teda nukraks ja mõtlikuks. Olgugi et tal polnud elukogemusi, ometi oli tal Sibyli hädaohtliku seisukorra pärast raske mure. See noor dändi, kes tema ümber lipitses, ei tähendanud temale head. Tema oli dzhentlmen ja Jim vihkas teda juba sellepärast, vihkas teda mingi imeliku klassi-instinkti tõttu, mis oli ebateadlik ja sellepärast seda vallutatavam. Ka tundis poiss oma ema pealiskaudsust ja edevust ja nägi selles Sibylile ja tema õnnele lõpmatut hädaohtu. Lapsed algavad vanemate armastusega; vanemaks saades mõistavad nad nende üle kohut ja mõnikord annavad nad neile andeks.

Tema ema! Mõnikord oli poisil tung temalt midagi küsida, mida oli haudunud oma vaikivais mõtteis kuude kaupa. Juhuslik ütlus, mille ta kuulnud teatris, sosistatud nali, mis puutus ta kõrvu millalgi näitelava-ukse juures oodates, oli äratanud temas hirmsate mõtete rodu. Ta mäletas seda nagu piitsahoopi näkku. Tema kulmud tõmbusid kokku kiilutaoliseks kortsuks ja valutuksatuses hammustas ta oma alumist huult.

„Sa ei kuule ainustki sõna, mis mina sulle räägin, Jim,“ hüüdis Sibyl, „ja ometi teen ma sinu tulevikust kõige ilusamaid plaane. Ütle ometi midagi.“

„Mis ma peaksin ütlema?“

„Oo, et sina jääd heaks poisiks ja ei unusta meid,” vastas neiu talle vastu naeratades.

Poiss kehtas õlgu. „Sinust võib ennemini arvata, et sa mind unustad, kui et mina sind unustaksin, Sibyl.”

Neiu punastas. „Mis sa sellega mõtled, Jim?” küsis ta.

„Kuuldavasti on sul uus sõber. Kes ta on? Miks pole sa mulle temast rääkinud? Tema ei tähenda sulle head.”

„Pea, Jim!” hüüdis õde. „Tema vastu ei tohi sa midagi öelda. Mina armastan teda.”

„Aga sa ei tea ju ta nimegi,” vastas poiss. „Kes ta on? Mul on õigus teada.”

„Teda nimetatakse prints Võlujaks. Kas sulle ei meeldi see nimi? Oo, sa rumal poiss! Sa ei peaks seda kunagi unustama. Kui sa teda ainult näeksid, siis peaksid sa teda kõige imelisemaks inimeseks maailmas! Millalgi, kui Austraaliast tagasi tuled, saad teda näha. Sulle meeldib ta tingimata väga. Kõigile meeldib ta ning mina... armastan teda. Tahaksin, et sa võiksid täna õhtul teatrisse tulla. Tema on ka seal ja mina mängin Juliati. Oo, kuis ma seda mängin! Mõtle ometi, Jim, olla armunud ja mängida Juliati! Tema juuresolekul! Tema joovastuseks mängida! Kardan ainult, et ma teistele mängijatele hirmu peale ajan või nad hulluks teen. Olla armunud tähendab tõusta iseendast kõrgemale. Vaene, vastik Isaacs kuulutab mind baaris tingimata

geeniuseks. Ta on tänini minust kui dogmast jutlustanud, täna õhtul kuulutab ta mu ilmutuseks. Ma tunnen seda. Ja ometi on see ainult tema, tema üksi, prints Võluja, minu imeline armastaja, minu ilu jumal. Kuid mina olen tema kõrval vaene. Vaene? Mis on siis sellest? Kui vaesus ronib sisse uksest, lendab armastus sisse aknast. Meie vanasõnad peaks ümber tegema. Nad on talvel tehtud, aga praegu on suvi; minule kevad, arvan ma, õilmete tants sinitaevastes.”

„Tema on dzhentlmen,” ütles poiss tusaselt.

„Prints!” hüüdis tüdruk. „Mida tahad sa veel?”

„Tema tahab sind orjastada.”

„Värisen mõeldes vabadusest.”

„Mina tahaksin sind tema eest kaitsta.”

„Teda näha tähendab teda jumaldada, teda tunda tähendab teda usaldada.”

„Sibyl, sa oled hull tema järele.”

Õde naeris ja võttis venna käsivarre.

„Sina mu vana kallis Jim, sa räägid nagu mõni saja-aastane. Millalgi armud sa ise. Küll sa siis tunned, mis see on. Ära tee nii pahast nägu. Sa peaksid kindlasti rõõmustama, et sa lahkudes mind näed õnnelikumana kui olen olnud kunagi

varem. Elu on olnud meile mõlemaile karm, hirmus karm ja raske. Kuid nüüd saab ta teiseks. Sina lähed uude maailma ja mina olen juba leidnud ta. Siin on kaks tooli, istume ja vaatame peeni kõndijaid.”

Nad istusid pealtvaatajate hulga keskele. Tulbipeenrad leegitsesid teisel pool teed nagu lainetavad tuliringid. Sumbunud õhus värises midagi valge õietolmu pilve taolist. Heledavärvilised päikesevarjud hüplesid ja tantsisid nagu hiiglaliblikad.

Sibyl pani venna rääkima iseendast, oma lootusist ja kavatsusist. See rääkis pikkamisi ja sunnitult. Nad vahetasid sõnu nagu mängijad mängumarke. Sibyl tundis end rõhutuna. Ta ei suutnud oma rõõmu vennale üle anda. Nõrk naeratus, mis moonutas venna tusast suud, see oli kõik, mis ta saavutas. Varsti muutus tüdruk vaikseks. Äkki tabas ta kusagil kuldsete juuste helgi ja naervad huuled – Dorian Gray sõitis lahtises tõllas kahe daami seltsis mööda.

Neiu kargas jalule. „Seal ta ongi!” karjus ta.

„Kes?” küsis Jim Vane.

„Prints Võluja!” vastas neiu vahtides sõidukile järele.

James kargas püsti ja haaras karmilt õe käsivarrest kinni.

„Näita teda mulle. Missugune see on? Mõni tunnus! Ma pean teda nägema!” hüüdis ta. Kuid samal silmapilgul tuli

hertsog Berwick oma kahe paariga vahele, ja kui see viimaks silmapiiri vabastas, oli otsitud kaless pargist kadunud.

„Läinud,” lausus Sibyl nukralt. „Oleksin tahtnud, et sa teda oleksid näinud.”

„Ka mina oleksin tahtnud, sest nii tõesti kui taevas jumal elab, tapan ma tema, kui ta peaks sinule midagi halba tegema.”

Hirmunult vaatas õde vennale näkku. See kordas oma sõnu. Nad tungisid pistodana õhku. Inimesed ümberringi hakkasid vahtima. Sibyli läheduses seisev daam kihistas naerda.

„Tule, Jim, tule,” sosistas neiu. Tusaselt astus vend läbi rahvahulga tema kannul. Ta tundis oma sõnadest rõõmu.

Achilleuse kaju juures pöördus tüdruk ümber. Tema silmis helkis kaastundmus, mis muutus huulil naeruks. Ta raputas pead. „Sa oled arutu, Jim, äärmiselt arutu; halvasti kasvatatud poiss – see on kõik. Kuidas võid sa nii hirmsaid asju öelda? Sa ei tea, mis su suu räägib. Sa oled lihtsalt armukade ja halb. Ah! Tahaksin, et sa ise armuksid. Armastus teeb inimesed heaks; mis aga sina ütlesid, oli kurjast.”

„Mina olen kuusteist aastat vana,” vastas tema, „ja tean, mis mu kohus on. Emast pole sul vähematki tuge. Tema ei oska sinu järele valvata. Praegu ei tahaks ma üldse Austraaliasse

sõita. Kogu kupatise heidaksin heameelega kõrvale. Ja seda ma teeksingi, kui mitte leping poleks alla kirjutatud.”

„Oo, ära võta seda nii tõsiselt, Jim. Sina oled nende melodraamade kangelaste sarnane, milles ema nii väga armastab kaasa mängida. Ma ei taha sinuga riidu minna. Nägin teda ja teda näha tähendab täielikku õnne. Ärgem tülitsegem. Tean, sina ei teeks kunagi kellelegi halba, keda mina armastan, ega?”

„Muidugi seni mitte, kui sina teda armastad,” oli tusane vastus.

„Mina armastan teda igavesti!” hüüdis neiu.

„Ja tema?”

„Ka igavesti!”

„See olekski talle parem.”

Neiu põrkas temast eemale. Siis hakkas ta naerma ja pistis oma käe tema käsivarde, oli ta ju alles ainult poiss.

Marble Archi juures astusid nad omnibusse, mis viis nad nende kodu lähedusse Euston Roadile. Kell oli juba viis läbi ja Sibyl pidi enne etendust paariks tunniks voodi heitma. Jim nõudis seda. Ta ütles, temal oleks kergem tast lahkuda, kui ema juures poleks. Ema oleks tingimata jälle

korraldanud mõne etenduse, kuna aga poiss ei võinud kannatada mingisuguseid stseene.

Sibyli toas jätsid nad jumalaga. Poisi südames oli armukadedus ja äge, surmlik viha selle võõra vastu, kes oli tulnud, nagu näis, õe ja tema vahele. Aga kui tüdruku käed talle kaela langesid ja kui peened sõrmed sasisid ta juustes, siis läks ta süda pehmeks ja ta suudles õde tõsisel tundmusel. Pisarad tõusid tal silma mööda treppi alla astudes.

Ema ootas teda all. Ta urises poja ebatäpsuse pärast, kui see sisse astus. Poiss ei vastanud midagi, istus ainult lauda, et süüa oma lihtsat einet. Kärbised surusid laua ümber ja ronisid mööda määrdinud lina. Omnibuste põrinast ja troskade mürast hoolimata kuulis ta ometi ema hääle suminat, mis neelas tema viimased siinsed minutid.

Varsti lükkas ta taldriku kõrvale ja laskis pea kätele langeda. Ta tundis, temal oli õigus teada. Juba varemalt oleks pidanud temale ütlema, kui asi nõnda oli, nagu tema aimas. Tinaraskes hirmus pidas ema teda silmas. Mehaaniliselt voolasid sõnad ta huulilt. Katkine pitsist taskurätik värises ta sõrmede vahel. Kui kell lõi kuus, tõusis poiss ja läks ukse juurde. Seal pöördus ta ümber ja vaatas emale otsa. Nende pilgud läksid vastamisi. Ema silmis luges poeg metsikut palvet halastuseks. See ajas ta tulvihaseks.

„Ema, ma pean midagi küsima,” ütles ta. Ema pilk rändas ebamääraselt toas ringi. Ta ei vastanud midagi. „Räägi mulle tõtt. Mul on õigus seda teada. Olid sa minu isaga abielus?”

Ema ohkas sügavasti. See oli kergendusohje. Hirmus silmapilk, mida ta oli kartnud ööd ja päevad, nädalad ja kuud, oli käes, ja nüüd polnud tal enam vähematki hirmu. Tõeliselt oli ta teatud määral pettunudki. Küsimuse lihtne otsekoheus nõudis ka otsekohest vastust. Seisukord ei arenenud järk-järgult oma kõrgema tipuni. See oli liiga igapäevane. Ta tuletas meelde mingit halba draamaproovi.

„Ei,” vastas ta ja imestas ise elu karmi lihtsust.

„Minu isa oli siis lurjus!” hüüdis poiss käsi rusikasse tõmmates.

Ema raputas pead. „Teadsin, ta ei olnud vaba. Me armastasime teineteist väga. Oleks ta elanud, siis oleks ta meie eest muretsenud. Ära räägi temast halba, mu poeg. Tema oli sinu isa ja dzhentlmen. Ta oli tõepoolest suurte sidemetega.”

Poja suust tuli vandesõna. „Minul isiklikult on see ükskõik,” hüüdis ta, „aga ära lase Sibyli... See on ju ka dzhentlmen, eks ole, kes teda armastab või ütleb, et ta armastab. Ka suurte sidemetega, arvan ma.”

Silmapilguks allus ema vastikule alandusetundmusele. Ta pea langes longu. Värisevate kätega pühkis ta silmi.

„Sibylil on ema,” lausus ta, „minul ei olnud.”

Poiss oli liigutatud. Ta astus ema juurde, kummardus ja suudles teda.

„Anna andeks, et ma sind oma küsimusega isast piinan,” ütles ta, „kuid ma ei võinud muidu. Pean minema. Ela hästi. Ära unusta, et sul on nüüd ainult üks laps, kelle järele valvata, ja usu, et kui see mees peaks minu õele halba tegema, siis saan ma teada, kes ta on, otsin ta üles ja tapan ta kui koera. Seda vannun ma.”

Ähvarduse liialdatud ägedus, seda saatev kirglik liigutus ning sõnade meeletu melodramaatilisus muutsid emale elu jälle tuntavamaks. Selle õhkkonnaga oli ta harjunud. Ta hingas vabamalt ja esimest korda mõne kuu jooksul imetles ta oma poega tõeliselt. Ta oleks tahtnud seda etendust pikendada samal tundmuste pinnal, kuid poeg tegi kõigele järsku lõpu. Kohvrid pidi alla kandma, kaelaräti välja otsima. Majahoidja tuli ja läks toimetades. Voorimehega pidi tingima. Viimane silmapilk uppus igapäevaseisse piasjusse. Ja uuesti ilmunud pettumusetundega lehvitas ema aknast oma rebenenud pitstaskurätti, kui tema poeg minema sõitis. Ta oli arvamisel, et suur silmapilk oli kasutamata jäänud. Aga ta lohutus jutustades Sibylile, kui kurvana ta oma elu tunneb seitsaadik, kui tal veel ainult ühe

lapse järele on valvata. See ütlus oli tal meelde jäänud ja see meeldis talle. Ähvardusest ei lausunud ta sõnagi. Seda oli nii elavalt ja dramaatiliselt väljendatud. Ta tundis, et ühel ilusal päeval naeravad nad kõik selle üle.

Info digiteeritud väljaande kohta

See e-raamat pärineb [Vikitekstidest](#)^[1]. See on eestikeelsete vabade alliktekstide varamu, mida luuakse vabatahtlike koostööna.

Me levitame digiteeritud tekste tasuta, võttes aluseks teosed, millede autoriõiguste kehtivus on lõppenud või mis on avaldatud vaba litsentsi all. Sa võid meie e-raamatuid kasutada mistahes otstarbel [Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0 Unported](#)^[2] litsentsi või [GNU FDL](#)^[3] litsentsi tingimustel.

Uued kaastöölised on Vikiteksidesse teretulnud. Võimalik, et selle raamatu digiteerimisel on mõned vead sisse jäänud. Sa saad nendest teada anda [sellel lehel](#)^[4].

Seda e-raamatut aitasid luua:

- Phe-bot
- Kaar
- Wikisource-bot
- Pikne

-
1. [↑ http://et.wikisource.org](http://et.wikisource.org)
 2. [↑ http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0](http://www.creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0)
 3. [↑ http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html](http://www.gnu.org/copyleft/fdl.html)
 4. [↑ http://et.wikisource.org/wiki/Vikitekstid:%C3%9CIdine_arutelu](http://et.wikisource.org/wiki/Vikitekstid:%C3%9CIdine_arutelu)